

red ohrani. Vendarle je na koncu prav Brackmannova temeljita „čistilna akcija“ (tokrat v prenesenem pomenu) tista, ki red (in mir) vnese tudi v družinske odnose.

Roman *O super starših lahko samo sanjaš* je po mojem mnenju vreden vse

pozornosti. Tudi pozornosti odraslih. Prav zato sem se odločila, da ga prevedem.

Cvetka Sokolov

UMBERTO ECO IN STEFANEL ZA OTROKE

Pisatelj Umberto Eco, ki je s svojim romanom *Ime rože* vzbudil izredno zanimanje svetovne in slovenske javnosti (knjižničarji vemo, da je bila knjiga več mesecev nenehno izposojena), se v zadnjih letih s svojimi sporočili obrača tudi na najmlajšega bralca. Ecova odkrivanja preteklosti so bralca vodila k razmišljanjem o sedanjosti in prihodnosti. Pokaže mu, da so temne sile, ki delujejo skrivnostno, po čisto svojih zakonih, lahko ugnane tako nenadoma in na tako enostaven način, da to začudi še človeka samega. Začudi ga, ker je obremenjen z vsem mogočim, največkrat slabim, vsekakar, pa zelo nepotrebnim. Le iskren in radoveden (kot) otrok zmora razkriti, da je „cesar nag“, nam je povedal že Hans Christian Andersen. In danes, kako malo je potrebno, in v bistvu, kako preprosto je lahko dojeti, kaj je to drugačnost, in jo sprejeti in tolerirati; kako hitro se lahko pokaže nesmisel vojne in kako neumno je nekemu drugemu vsiljevati svoj način življenja, dostikrat beden in neumen, o vsem tem govori Umberto Eco današnjemu otroku. Ne velikopotezno in patetično, ampak enostavno duhovito in dobrovoljno.

V letu 1988 sta v skupnem ovitku izšli dve Ecovi slikanici z naslovoma: *La bomba e il generale (Bomba in general)* in *I tre cosmonauti (Trije vesoljci)*, pri

založbi Bompiani iz Milana. V *Bombi in generalu* preprosto ne pride do vojne, zato ker so atomi pobegnili iz bomb, ki naj bi jih general vrgel nad ljudi, mesta, vasi in dežele. Če bi se to zgodilo, bi bila strahotna katastrofa, tega pa atomi niso hoteli povzročiti. Kajti vse je iz atomov, tudi mame, očki, mucke, ptički, zrak,... Kadar so atomi skladni, deluje vse čudovito, harmonično. Življenje temelji na tej skladnosti. Bombe brez atomov tako niso eksplodirale v veliko zadovoljstvo večine ljudi. General pa je bil s svojo uniformo, polno bleščecih našitkov, primeren le še za hotelskega vratarja, kjer pa je veljal za pravo „portirsko nulo“.

Trije vesoljci

Zemlja postaja prenaseljena, najti je treba nove planete, kjer bi se zemljani lahko naselili. Z različnih koncev Zemlje pošljejo istočasno v vesolje tri vesoljce, Američana, Rusa in Kitajca. Vsak od njih hoče biti prvi, med seboj se ne marajo in se ne razumejo. Američan si požvižgava jazzovski napev, Rus basira Volgo, Volgo, Kitajec pa milo prepeva nekaj, prvima dvema popolnoma neznanega. Še pozdrav „Dober dan“ se v vsakem jeziku izrazi čisto drugače. Skoraj

istočasno so prispeli na Mars. Dan jim je minil v vznemirljivem opazovanju čudovite in nenavadne pokrajine in seveda medsebojnem nezaupanju. Z nočjo pa je prišla tesnoba, strah in osamljenost. V stiski je Američan poklical „Mama!“, prav tako Rus in čisto tako tudi Kitajec. V trenutku jim je bilo jasno, da so rekli in občutili enako. In to jih je zblížalo, tako, da so noč preživel v medsebojnem prijateljskem pogovoru. V mrzlem jutru se je pred njimi pojavila grozna, zelena antenasta, rilčasta in šesteroroka, grgrajoča, marsovska spaka. Spraševala jih je, kdo so oni, tako strašna bitja. Zemljani so si grgranje Marsovca razlagali kot bojni poziv. Takoj so si bili edini, da ga ubijejo, saj je nekaj tako grdega lahko le hudobno. Nenadoma pa je prednje z gnezda padel ptiček, ki se je ves tresel od mraza in strahu. Njegovo obupano čivkanje je Zemljane ganilo do solz. V trenutku se je zgodilo nekaj čudnega. Maršovec se je približal ptičku in spustil dim skozi rilec. Zemljani so spoznali, da Maršovec joka. Nato se je sklonil k ptičku, ga vzel v vseh svojih šest rok in ga poskušal ogreti. Zemljani so spoznali, da ima tudi Maršovec rad živati, da je ganjen, da ima srce in zagotovo tudi pamet. Da bi ga ubili, sploh ni prišlo več v poštev. Pristopili so k njemu in mu podali roke. Maršovec jim je stisnil roke naenkrat s svojimi tremi, z ostalimi tremi pa jim je mahal. Nato je pokazal na Zemljo in vedeli so, da bi rad potoval na Zemljo, se spoznal še z drugimi Zemljani in vsi so bili za to, da ustvarijo skupaj veliko vesoljsko republiko, v kateri bi za vse vladala ljubezen in razumevanje.

V letu 1992, ko smo proslavljali 500-letnico Kolumbovega odkritja Amerike, je izšla Ecova knjiga: *Gli gnomi di Gnù* (Škratje z Gnúja), prav tako pri založbi Bompiani iz Milana.

V zgodbi: *Škratje z Gnuja* pošlje Eco za vladarja, ki je nesrečen, ker je na planetu Zemlja že vse odkrito in raziskano, raziskovalca v vesolje. Ta naj bi

odkril za vladarja kakšen naseljen planet, ki bi ga lahko civilizirali. Vesoljski raziskovalec končno najde lep, majhen in s škratom podobnimi bitji naseljen planet. Po pristanku na planetu in v pogovoru s škrtati se izkaže, da je to planet Gnù, planet zelenih dolin in gozdov in bistrih voda. Zemljan je povedal škrtatom, da jih je odkril in, da jih je njegov vladar pripravljen zastopj civilizirati. Škratati so tega darila veseli, le prej bi si radi ogledali, kaj je to civilizacija. Zemljan usmeri svoj megateleskop proti Zemlji. Škratati so začudeni, saj skozenj ne vidijo drugega kot črn dim. Pogleda in preveri še Zemljan in pojasni, da je usmeril aparat na mesto, ki se duši v smogu in se zato nič ne vidi. Ko premakne aparat, vidijo škrtati črni madež na vodi in rjave bregove. Zemljan jim pojasni, da je črni madež s tankerjev razlita nafta, ob bregovih pa so razni odpadki, ki jih odlagajo ljudje. Nato so videli prazno sivino in prazne kozarčke, kar naj bi bila dežela, pa so ljudje posekali preveč dreves in tja nametali prazne plastenke in prazne kozarčke in drugo embalažo. Ko se je škrtatom ustavil pogled na kovinskih škatlah postavljenih v vrste, jim je Zemljan povedal, da so to avtomobili, krasna iznajdba, ker z njimi hitro prideš v drug kraj. Stojijo pa zato, ker se je promet zaradi gostote zamašil. Ranjeni ljudje ob cesti pa so žrtve prometnih nesreč, do katerih pride, kadar ni toliko prometa in vozijo vozniki prehitro. Škratatom je bilo počasi dovolj civilizacije in njihov vodja je predlagal, da nehajo gledati. Rekel je tudi, da bi bila posledica civilizacije z Zemlje za Gnù usodna, saj ne bi imeli več travnikov, dreves in čistih voda, torej je bolje, da jih Zemljani ne odkrijejo. Zemljan pa je zagotavljal, da imamo Zemljani še dosti čudovitih reči, na primer najboljše bolnišnice. Na vprašanje, čemu služijo in zakaj ljudje zbolijo, jim je Zemljan, že kar nejevoljen, odgovarjal in pokazal bolnika, ki so mu ravno presajali pljuča, ker je preveč kadil, pa bolnika, ki se je okužil z injek-

cijsko iglo, ko je jemal mamila, bolnika, ki so mu vstavljali umetno nogo po nesreči z motorjem in bolnika, ki so mu izpirali želodec, ker je jedel pokvarjeno hrano. Za škrate pa so bile tudi bolnišnice nepomembne, saj ne kadijo, ne uživajo mamil, ne drviijo z motorji, in jedo le svežo hrano. Vodja škratov je celo predlagal, da bi raje oni odkrili Zemljo, na njej uredili travnike in vrtove, zasadili drevje, očistili nesnago, dali na dimnike čistilne naprave in prepričali ljudi, kako lepo se je sprehajati in ne samo drveti z vozili. Zemljan se je strinjal. Vrnil se je na Zemljo in o vsem poročal vladarju in njegovim ministrom. Prvi minister je opozoril na probleme, povezane s prihodom škratov, saj bodo potrebovali vize, dovoljenja za priselitev in še dovoljenja mestnih oblasti, gozdnih uprav, pristanišč,... Med govorjenjem mu je spodrsnilo na žvečilnem gumiju, ki

ga je malo prej pljunil drugi minister na tla, padel je in se ves polomil. Tu Eco zgodbo konča z besedami, da žal ne more reči, da so bili nato vsi srečni in zadovoljni. V zadnjem stavku vprašuje, zakaj neki ne bi mi naredili tega, kar bi naredili škrtati z Gnùja, če bi prišli na Zemljo.

Pri izdaji knjige: *Škratje z Gnùja* je sodelovala znana tovarna modnih oblačil Stefanel. V vseh njenih trgovinah po svetu je kupec ob nakupu oblačila prejel Ecovo slikanico brezplačno. V Stefanelovi trgovini v Ljubljani, na Kongresnem trgu smo za Pionirsko knjižnico v Ljubljani knjigo dobili brezplačno brez nakupa oblačil.

Vse tri slikanice Umberta Eca je ilustriral Eugenio Carmi.

Tanja Pogačar